

Albertslund Kommune
Den kommunale og for kommunen, der ønsker at forbedre

Ti principper

til udvikling af biodiversiteten
i Albertslund Kommune

Tænk tanken for Biodiversitet 2025

Her ses medlemmerne af Tænk tanken for biodiversitet. Foto: Albertslund Kommune

Indholdsfortegnelse

Procesbeskrivelse	4
De ti principper	10
1. Korridorer og trædesten	10
2. Naturdannelse for alle	12
3. Artspecifikke indsatser	16
4. Økosystemer og naturlige processer	18
5. Naturpleje	20
6. Private initiativer & ildsjæle	22
7. Muligheder i arkitekturen	26
8. Uforstyrret natur	28
9. Rekreation / mennesket i naturen	30
10. Mål for biodiversitet	34
Appendix	36

Procesbeskrivelse

Hvordan kan vi sammen forbedre biodiversiteten i Albertslund Kommune? Det spørgsmål samlede ca. 30 borgere, politikere og eksperter i Tænketanken for biodiversitet i 2025 . Gennem oplæg, idéudvikling og workshops er Tænketanken nået frem til en række principper og forslag, som du finder i dette katalog. Her får du et overblik over baggrunden, processen og tankerne bag arbejdet.

Baggrund og formål

Tænketanken for biodiversitet er etableret med ønsket om at udvikle og styrke biodiversiteten i Albertslund Kommune. Den bygger videre på tidligere beslutninger og dialoger, herunder dialogen om biodiversiteten i Egelundsparken. Tænketanken tager afsæt i Albertslund Kommunes Klimaplan 2025 og Naturplanen 2020. På Kommunalbestyrelsesmødet den 10. december 2024 blev kommissoriet for Tænketanken godkendt. Det blev besluttet at:

”Der nedsættes en Tænketank, som skal arbejde med at udvikle idéer og initiativer, der kan styrke biodiversiteten.”

Ifølge kommissoriet, skulle Tænketankens arbejde især fokusere på:

- At øge biodiversiteten
- At øge bevidstheden om, at naturen skal bruges på naturens præmisser
- At styrke den rekreative anvendelse gennem oprettelse af ”åndehuller
- At skabe muligheder for kreativitet, nysgerrighed og læring i relation til natur og klima

Tænketanken blev ledet af borgmester Steen Christiansen som forperson og Marianne Burchall, formand for Miljø- og Byudvalget (MBU), som næstforperson. Derudover deltog fire øvrige medlemmer af Kommunalbestyrelsen: Claus Rasmussen (V), Birgit Hauer (løsgænger), Tina Messaoudi (F) og Lars Gravgaard Hansen (C).

Ud over de politiske medlemmer og forvaltningen blev der afsat 30 pladser til borgere i Tænketanken. Deltagerne blev udvalgt af forvaltningen ud fra kriterier godkendt af MBU:

1. Bopæl: geografisk spredning i hele kommunen
2. Alder: et repræsentativt udsnit af kommunens borgere
3. Køn: en god kønsfordeling
4. Motivation: Dedikerede deltagere, som kunne deltage i alle fire møder

Der var desuden et ønske om at Tænketanken løbende skulle modtage input fra eksperter og foretage en studietur med fokus på biodiversitet.

Tænketankens konkrete arbejde, skulle ske gennem fire arbejds møder fordelt over første halvår af 2025. Møderne havde fokus på oplæg fra eksterne eksperter, lokale kommunale planer og strategier, samt drøftelser af konkrete løsningsforslag på baggrund af oplæggene. Af kommissoriet fremgik det også, at Tænketankens arbejde skulle munde ud i et idékatalog med anbefalede initiativer og indsatser til udvikling af biodiversiteten i Albertslund Kommune – og det er dét katalog, du sidder med i hånden nu.

Tænketankens proces og metode

De fire møder i Tænketanken blev tilrettelagt med fokus på deltagernes input og engagement. Forvaltningen stod for den praktiske koordinering, men det var medlemmernes idéer og perspektiver, der formede processen.

Hvert møde byggede videre på det forrige, og mødernes indhold blev løbende justeret på baggrund af deltagernes bidrag, så arbejdet kunne bevæge sig fra bred idéudvikling til mere konkrete forslag i idékataloget.

Deltagerne modtog forud for hvert møde information om program og praktiske detaljer,

” Der nedsættes en Tænketank, som skal arbejde med at udvikle idéer og initiativer, der skal styrke biodiversiteten.

og materialer, slides og billeder blev løbende lagt på Tænketankens hjemmeside.

På det tredje møde blev der arrangeret en inspirationstur i Albertslund, hvor deltagerne selv kunne præsentere relevante naturprojekter. Turen gav mulighed for at dele erfaringer og synspunkter og styrkede ejerskabet til processen blandt Tænketankens medlemmer.

På Tænketankens [hjemmeside, www.albertslund.dk/tancketank](http://www.albertslund.dk/tancketank), kan man læse mere om de enkelte møders indhold og forløb.

Fortsætter næste side...

De ti principper

På baggrund af Tænketankens arbejde og det materiale, der blev udviklet under møderne, har forvaltningen formuleret ti principper for arbejdet med biodiversitet i Albertslund Kommune. Principperne fungerer som overordnede retningslinjer for kommende indsatser. Forvaltningen har analyseret Tænketankens arbejde og på den baggrund formuleret principperne, som bygger på deltagernes input.

Til hvert princip knytter sig konkrete eksempler på initiativer, der kan understøtte arbejdet i praksis. Tænketanken har udvalgt de eksempler, der vises under hvert princip. Bagerst i kataloget findes desuden et appendix med flere eksempler – også udarbejdet af Tænketankens medlemmer.

Når nogle af principperne og de foreslåede indsatser skal omsættes til konkrete projekter, vil modellen for borgerdeltagelse, *deltagelsestrappen*, komme i spil. Den hjælper med at afklare og planlægge, hvordan borgere kan inddrages i de enkelte tiltag, og i hvilket omfang.

Når du læser kataloget, er det værd at huske, at principperne hænger tæt sammen og bør ses som en samlet guideline til at styrke

biodiversiteten. De udvalgte eksempler er Tænketankes forslag til, hvordan principperne kan omsættes i praksis.

I dokumentet ”*Albertslund Kommunes arbejdsgrundlag for biodiversitet*”, fremlægger forvaltningen sine anbefalinger til, hvordan Albertslund Kommune fremadrettet kan arbejde strategisk med biodiversitet. Anbefalingerne bygger på Tænketankens ti principper og det afsatte årlige budget på 500.000 kr.

God læselyst!

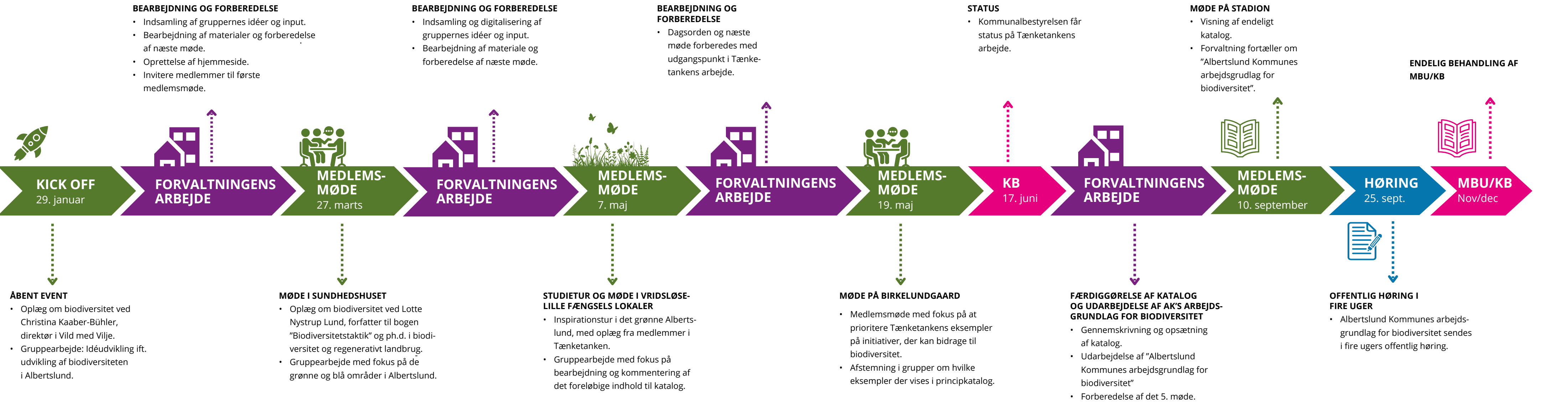

Inspirationstur i Albertslund. Foto: Albertslund Kommune

Møde i Tænketanken, Birkelundgaard. Foto: Albertslund Kommune

Tidslinje

1. Korridorer & trædesten

Korridorer og trædesten spiller en central rolle i at sikre sammenhængen mellem kommunens naturområder og grønne byrum. De fungerer som passager og levesteder, der gør det muligt for dyr, planter og svampe at sprede sig, finde føde og formere sig – selv i et bymiljø præget af byggeri, mennesker og trafik. Når arter som pindsvin, frøer, sommerfugle eller biller ikke kan krydse veje, bygninger eller andre barrierer, risikerer de isolation, hvilket kan føre til indavl og en svækket bestand.

Ved at etablere blå og grønne forbindelser i form af levende hegn, faunapassager, vandløb, grøfter, levende tage og små naturlommer skabes et netværk, hvor både flyvende, kravlen- de og svømmende arter trygt kan bevæge sig gennem Albertslund. Korridorer og trædesten er en afgørende indsats for at bevare og udvikle kommunens biodiversitet.

Samtidig er det afgørende, at disse forbindelser ikke stopper ved kommunegrænsen. Når Albertslund styrker trædesten og korridorer, bidrager det til at binde naturen sammen på tværs af Sjælland – og understøtter visionen i den såkaldte Fingerplan, hvor grønne kiler og korridorer skal sikre plads til både rekreation og biodiversitet i hovedstadsområdet. Kommu-

nens indsats for at skabe mere sammenhængende natur understøtter derfor ikke kun lokale arter, men også en bredere, national indsats for at bevare og styrke biodiversiteten i Danmark. ■

*Fauna-
passage over
Frederikssunds-
motorvejen
Foto: Albertslund
Kommune*

Tænk tankens udvalgte eksempler

Biodiversitet som en del af vejrenovering

For at sikre flere grønne korridorer i Albertslund Kommune bør biodiversitet frem-

over integreres som en central del af kommunens vej- og byrenoveringsprojekter. I stedet for blot at genetablere græsarealer, skal der udarbejdes konkrete planer for biodiversitet, der fremmer naturlige levesteder og økologiske forbindelser.

Dette krav skal indgå allerede i udbudsmaterialet, så biodiversitet tænkes ind fra starten og ikke som en eftertanke. Det sikrer, at grønne løsninger bliver en integreret del af planlægningen og udførelsen af anlægsprojekter i kommunen.

Det er vigtigt at tænke bredt i forhold til infrastruktur – ikke kun i form af beplantning, men også ved at etablere fysiske forbindelser såsom faunapassager under eller over veje. På den måde undgås det, at veje og bebyggelse skaber barrierer for dyrelivet.

Biodiversitet i bolig- og erhvervsområder

I Albertslund Kommune kan både bolig- og erhvervsområder bidrage til at styrke

biodiversiteten. Bolig- og grundejerforeninger kan være en del af de grønne korridorer, der binder naturen sammen på tværs af kommunen. Grønne arealer som fællesplæner, gårdrum og beplantning skal indrettes, så de gavner dyre- og planteliv.

Virksomheder opfordres til at tænke biodiversitet ind i udearealer og arkitektur. Biodiversitet og bæredygtighed er en central del af mange virksomheders CSR- og ESG-strategier. Kommunen kan støtte med vejledning, mens virksomhederne bidrager med konkrete blå og grønne løsninger – til fælles gavn for natur og miljø i kommunens grønne og blå korridorer.

Sammenhæng mellem våde levesteder er vigtigt for padder og smådyr

En kort afstand mellem søer, vandløb

og padehuller er vigtigt for at sikre padder- nes overlevelse og mulighed for at sprede sig i landskabet. Mange paddearter har brug for at kunne bevæge sig mellem forskellige vandhuller for at finde føde, yngle og overvintre. Når de våde områder ligger tæt, mindskes risikoen for udtørring og trafikdrab, og det styrker både den genetiske variation og artens udbredelse.

Sammenhængende vådområder skaber robuste levesteder og bidrager til en rigere biodiversitet.

2. Naturdannelse for alle

Formidling og involvering er afgørende for at beskytte vores fælles natur, fordi det skaber forståelse, viden og engagement hos borgerne. Mange natur- og biodiversitetsproblemer er komplekse og usynlige i hverdagen, og uden klar formidling risikerer de at blive overset eller misforstået. Når der formidles på en tilgængelig og involverende måde, bliver det tydeligt, hvorfor naturen er værdifuld, hvad truslerne er, og hvordan den enkelte kan bidrage til løsninger.

Samtidig er det vigtigt at supplere formidlingen med reel involvering af borgerne i naturplejen.

*Børn sår vilde blomsterbede ved Grønningen.
Foto: Albertslund Kommune*

Ved at engagere alle målgrupper – fra børn og unge til voksne og ældre – i konkrete aktiviteter som fx fjernelse af invasive arter, etablering af levesteder eller naturgenopretning, styrkes både naturens tilstand og borgernes tilknytning til lokalområdet. Den praktiske deltagelse skaber fællesskab, ansvarsfølelse og en dybere forståelse for naturens værdi. Når borgerne selv er en del af løsningen, øges sandsynligheden for, at indsatsen bliver langtidsholdbar og forankret i det lokale. ■

Tænk tankens udvalgte eksempler

Styrk fortællingen om det grønne Albertslund og brug naturen klogt
Albertslunds grønne områder er en vigtig del af byens identitet

og biodiversitet. For at styrke tilknytningen til naturen og beskytte de fælles landskaber, skal områder som Egelundsparken have navne, der afspejler deres placering og sammenhæng med større naturområder som Store Vejleådal. Samtidig skal vi have bedre viden om, hvordan byens grønne arealer bliver brugt.

En borgeranalyse af yndlingssteder i naturen kan give indsigt, der gør det muligt at planlægge mere målrettet – f.eks. ved at skærme naturen i stille zoner med lavt besøgstyk. Kommunen skal aktivt understøtte fællesskaber og borgerinitiativer, der bruger og passer på naturen – så alle kan være med til at styrke biodiversiteten og være stolte af det grønne Albertslund.

Naturformidling for børn – en investering i fremtiden

Hvis vi vil have en grønnere fremtid, skal børn lære om natur og biodiversitet allerede i skoler, klubber og daginstitutioner. Gennem samarbejde mellem skoler, børnehaver, foreninger og frivillige grupper som Naturgruppen, kan vi skabe spændende aktiviteter, der bringer børn tættere på naturen. Skolerne bør have egne grønne og blå områder, som eleverne passer og lærer af. Når biodiversitet bliver en naturlig del af undervisning og fritid, vokser både viden og ansvarsfølelse hos de yngste generationer.

Oplev og vær med til at styrke naturen
Albertslund Kommune bør gøre det nemt og sjovt at lære om naturen i nærområdet. Vi skal arrangere aktiviteter som for eksempel sanketure og fugleture, hvor alle kan være med. Vi skal have én årlig fælles Naturdag (biodiversitetsdag), hvor vi sammen kan gøre noget godt for biodiversiteten – og måske endda konkurrere om, hvilket område der gør det bedst!

Få viden om naturen – direkte fra kommunens hjemmeside
Albertslund Kommune bør gøre det nemmere for dig

som borger at lære og mødes om natur og biodiversitet i nærområdet. På kommunens hjemmeside skal du kunne finde en oversigt over grønne projekter og borgerinitiativer – alt samlet på et kort. En vidensbank med gode råd, inspiration og fakta kan hjælpe dig med at gøre din have, baggård, altan eller dit nærområde mere naturvenligt og finde ligesindede, du kan dele din bio-interesse med. Der bør også være klar information om regler for affald og miljøfarligt affald, for at undgå forurening – alt samlet ét sted, så det er nemt at finde og forstå. Nye borgere kan få viden om natur og miljøhensyn gennem små film og kampagner – og fx guidede vandreture rundt i kommunen, hvor man lærer om lokale arter og Albertslunds naturområder.

*Dronefoto af
Kongsholmparken.
Foto: Albertslund
Kommune*

*Bøgenonne.
Foto:
Albertslund
Kommune*

*Grøn frø.
Foto:
Albertslund
Kommune*

3. Artsspeccifikke indsatser

Der arbejdes målrettet med artsspecifikke tiltag for at styrke biodiversiteten. Mørke korridorer og egnede levesteder etableres og bevares til flagermus, som er særligt sårbare overfor lysforurening og forstyrrelser. Invasive arter bekæmpes systematisk for at beskytte hjemmehørende planter og dyr.

Der tages også særlige hensyn til truede og beskyttede arter ved at sikre og pleje deres naturlige levesteder, eksempelvis gennem slåning, græsning og begrænsning af næringsstoffer. Der skal sikres spredningsmuligheder for de arter som støder på barrierer. Indsatserne skal forbedre levevilkårene for truede arter og bevare den biologiske mangfoldighed. ■

Vandhul ved fladeveteranisering i Egelundsparken.
Foto: Albertslund Kommune

Tænk tankens udvalgte eksempler

Flere levesteder for dyrelivet

For at styrke biodiversiteten i Albertslund er det vigtigt at sikre gode levesteder for fugle,

insekter og smådyr. Derfor bør gamle træer bevares, da de ofte rummer hulheder og føde. Mængden af dødt ved – som grene og stammer – skal øges, da det er livsvigtigt for mange arter. Derudover kan opsætning af redekasser give fugle og flagermus flere steder at yngle. Små tiltag med stor betydning for naturen i byen.

Paddehuller – små vandhuller med stor betydning

Paddehuller er små, lavvandede vandhuller, hvor padde som frøer og salamandre kan yngle og finde skjul. For at sikre, at padderne kan bevæge sig frit i landskabet, er det vigtigt at forbinde eksisterende paddehuller med nye, så der opstår spredningskorridorer. Vand, søer og vådområder spiller en central rolle i paddernes livscyklus, og flere paddehuller vil styrke både deres overlevelse og biodiversiteten i Albertslund.

Mindre næring – mere balance og mangfoldighed

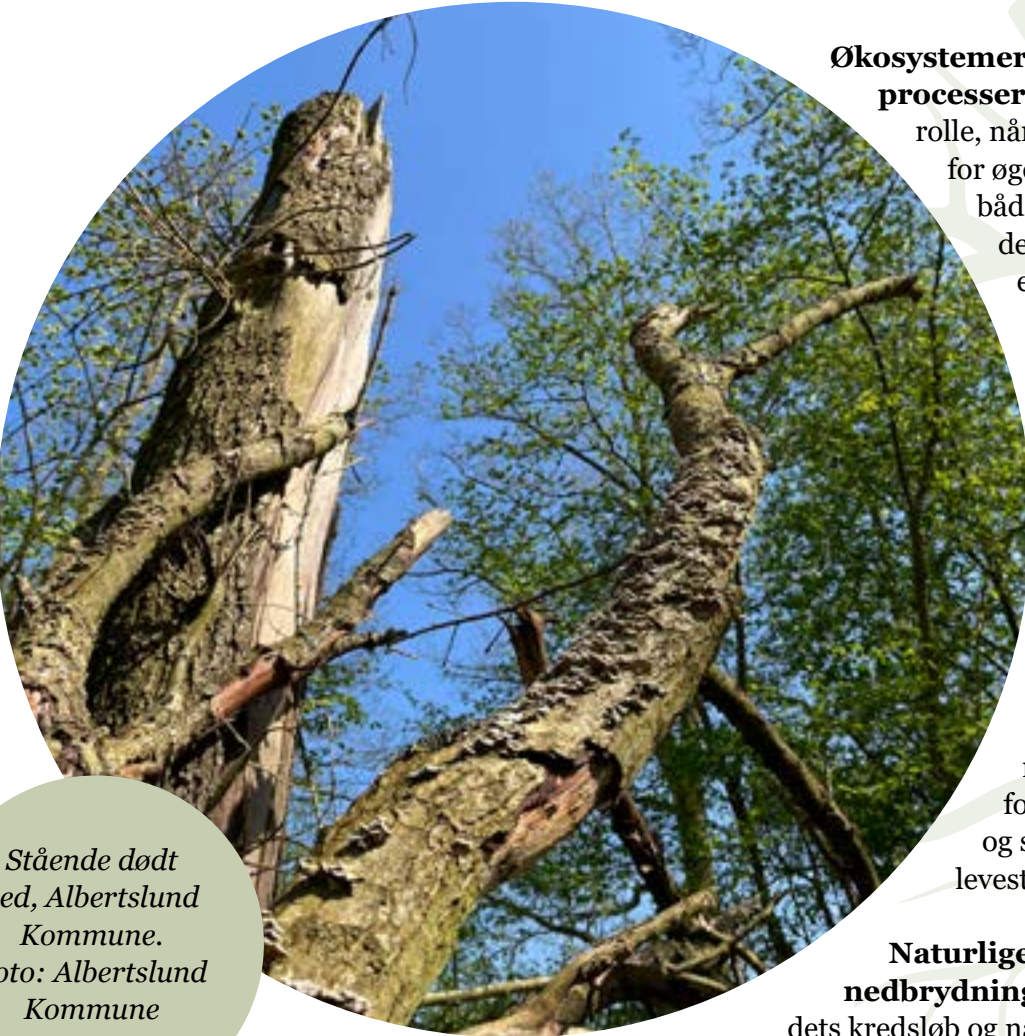
For meget næring – især kvælstof og fosfor – skader både vandmiljø og plante-

vækst. Nøjsomme, vilde arter bliver ofte udkonkurreret af få næringskrævende planter, hvilket mindsker variationen og forringer levesteder for insekter og fugle.

Vi foreslår, at Albertslund Kommune udarbejder en plan for at mindske nærings-tilførslen til bynær og vild natur. Det kan ske ved at undgå gødning på kommunale arealer, slå og fjerne afklip i udvalgte zoner og udpege lavnæringsområder, hvor nøjsomme arter får bedre vilkår.

Med en strategisk indsats kan vi styrke både biodiversitet og økologisk balance i kommunen.

4. Økosystemer og naturlige processer

Økosystemer og naturlige processer spiller en afgørende rolle, når man planlægger for øget biodiversitet – både i byområder og i den vilde natur. Det er ikke nok blot at skabe plads til planter og dyr; man må også sikre de bagvedliggende funktioner, som gør liv muligt. For at arter kan trives, skal der være adgang til robuste levesteder med føde og vand året rundt, mulighed for formering, fred og spredning til andre levesteder.

Naturlige processer som nedbrydning, bestøvning, vandets kredsløb og naturlig udvikling af landskabet (succession) sørger for, at næ-

ringsstoffer cirkulerer og nye levesteder opstår og forandres over tid. I naturen er for eksempel dødt ved vigtigt for svampe og insekter, mens naturlige oversvømmelser skaber dynamiske og varierede levesteder i ådale. Også i byerne kan man styrke biodiversiteten ved at give naturens egne processer mere plads – fx ved at lade regnvand sive naturligt, lade vild beplantning udvikle sig, og sikre adgang til vand og skjulesteder.

Når disse processer understøttes, skabes mere robuste og selvopretholdende økosystemer, som giver rum til liv og gør både bynatur og vild natur rigere og mere modstandsdygtig over for menneskelig påvirkning og klimaforandringer. ■

Stående dødt ved, Albertslund Kommune.
Foto: Albertslund Kommune

Tænk tankens udvalgte eksempler

Naturlig hydrologi bør sikres hvor det er muligt

Der bør skabes flere vandhuller i både Egelundsparken og Kongsholmparken for

at understøtte den naturlige hydrologi og biodiversitet. Vedligeholdelse af vådområder i naturparker og kær er også afgørende for at sikre økosystemernes sundhed. Derfor bør der identificeres, hvor drænrørene ligger i de store områder.

Kommunen bør udnytte LAR-grøfter (lokal afledning af regnvand), hvor tagvand og overfladevand kan samles, samt bruge det rene regnvand fra bygningernes tage til at fylde vandhuller og regnvandsbede, hvilket både understøtter biodiversiteten og håndterer overfladevand.

Træers levestadier

Gamle træer er vigtige levesteder for en lang række arter og skal derfor beskyttes i Albertslund Kommune. De tilbyder unikke strukturer som hulheder, bark og mikrohabitater, der er afgørende for blandt andet fugle, flagermus, svampe og insekter. Samtidig spiller dødt ved – både stående og liggende – en central rolle i økosystemet som føde, skjul og yngleplads for mange organismer.

For at fremme biodiversiteten skal kommunen udvikle en træstrategi, der både sikrer, at gamle træer bevares, og at der plantes nye træer, så der kontinuerligt er træer i forskellige aldre og tilstande i byens grønne områder.

St. Vejleådal skal sammentænkes som et stort naturområde

Der skal arbejdes på at sammentænke St. Vejleå som en del af et

større naturområde, der sikrer fri adgang til havet og passage for dyrelivet. For at forbedre vandkvaliteten og biodiversiteten skal der foretages en genslyngning af Store Vejleå. Det er essentielt at skabe sammenhængende naturområder af stor størrelse, da dette både understøtter et sundt økosystem og giver dyrelivet de nødvendige levevilkår til at trives.

5. Naturpleje

Korrekt naturpleje spiller en central rolle i bevarelse og udvikling af biodiversitet, som er afgørende for stabile og modstandsdygtige økosystemer. Når naturområder forvaltes med fokus på de lokale forhold og arter, skabes der levesteder for et rigt og varieret dyre- og planteliv. Mange arter er afhængige af specifikke naturtyper som enge, overdrev, moser og gamle løvskove, som hurtigt kan forsvinde, hvis områderne ikke plejes rigtigt. Uden pleje risikerer vi, at disse naturtyper vokser til med buske og træer, hvilket fortrænger sjældne og sårbare arter, som ikke kan tilpasse sig de ændrede forhold.

Naturpleje kan fx indebære græsning med køer og heste, som hjælper med at holde landskabet åbent, eller målrettet fjernelse af invasive arter, der ellers vil udkonkurrere de oprindelige. Disse indsatser skaber dynamiske miljøer, hvor planter og dyr kan trives. Albertslund Kommune har et vigtigt ansvar i både at igangsætte og støtte plejetiltag i samarbejde med lokale lodsejere, foreninger og borgere. For at sikre en bæredygtig og effektiv indsats skal der udarbejdes plejeplaner, nye samarbejder og langsigtede strategier for naturområderne, så naturens mangfoldighed kan bevares og

udvikles over tid. På den måde bliver naturpleje et fælles projekt, der sikrer, at kommende generationer også får mulighed for at opleve en rig og varieret natur tæt på, hvor de bor. ■

Naturafbrænding ved Kildesvinget, Ballerup Kommune
Foto: Ballerup Kommune

Tænk tankens udvalgte eksempler

Naturpleje på lysåbne arealer

Korrekt naturpleje er afgørende for at bevare og styrke biodiversiteten i lysåbne naturtyper som over-

drev, enge, paddehuller og vandløb. Disse områder er hjem for mange nøjsomme og specialiserede arter, som er afhængige af regelmæssig pleje for at undgå tilgroning. **Høslet og afgræsning** på de rette tidspunkter sikrer, at vegetationstyperne forbliver varierede og lysåbne. Naturpleje, der tilpasses de enkelte områders behov, er derfor central for at fastholde og udvikle artsrige og stabile økosystemer.

Veteranisering i skovpartierne

For at styrke biodiversiteten i Albertslunds skovbevoksninger skal der skabes variation i træers og buskes høj-

de, alder og arter. Naturlige processer som stormfald, barkafgnavning og græsning bør efterlignes for at skabe lys, dødt ved og varieret beplantning. Udtynding og brug af hjemmehørende arter fremmer levesteder for både planter og dyr.

Stående og liggende dødt ved samt veterantræer med hulheder er vigtige for insekter, svampe og fugle. Små vandhuller og sten bidrager også til mangfoldigheden ved at give levesteder til padder og andre smådyr. Da skovene naturligt vokser til, kræver det løbende pleje at bevare lysåbne og varierede områder.

Oprensning af søer og vandhuller

Oprensning af søer er en vigtig indsats for at sikre et sundt og balanceret vandmiljø. Over tid ophobes næringsrigt slam og organisk materiale, hvilket kan føre til iltsvind og forringede forhold for planter og dyr. Ved at fjerne dette forbedres vandkvaliteten og søens økologiske funktioner genskabes. Samtidig er genslyngning af St. Vejlå og åbning af rørlagte vandløb, vigtige tiltag, der understøtter mange arters levevilkår.

Pleje af vandhuller er ligeledes afgørende for at forhindre tilgroning og sikre, at de fortsat fungerer som vigtige levesteder for padder, insekter og fugle. Ved at beskære eller fjerne tagrør og sikre fri passage til vandløb og paddehuller, forbedres levevilkårene for padder, insekter og planter.

6. Private initiativer & ildsjæle

Private initiativer og ildsjæle spiller en afgørende rolle i kommunens arbejde for at fremme biodiversitet. Når borgere, foreninger og lokale virksomheder engagerer sig i konkrete projekter for at øge biodiversiteten, skaber det ikke blot synlige forbedringer i naturen og byen, men også lokal forankring og ejerskab. Disse indsatser supplerer kommunens egne tiltag og skaber en stærkere, mere bæredygtig udvikling, hvor biodiversiteten styrkes gennem fællesskab, engagement og lokal viden. ■

*Havedammen tiltrækker vandinsekter, fugle, frøer, salamandre og pindsvin, som drikker og spiser snegle. Her udvikler insekter sig til bl.a. vandnymfer og guldsmede.
Foto: Arne Lie*

Tænk tankens udvalgte eksempler

Inddragelse af boligområder

Boligområder og private haver rummer et stort potentiale for biodiversitet. Kommunen bør styrke dialogen med bolig- og grundejerforeninger og opfordre til mindre græs og mere natur på fællesarealer og i haver.

Det kan ske gennem vejledning, støtte og inspiration til at plante hjemmehørende træer og buske, etablere vilde zoner – og inddrage mere vand, fx via regnbede eller små havedamme. Selv små tiltag kan gøre en stor forskel, når mange bidrager.

Styrket biodiversitet gennem lokale fællesskaber og frivillig naturpleje

Frivillig naturpleje kan styrkes gennem initiativer som høslæt-

laug og andre lokale fællesskaber, hvor borgere bidrager med slåning, pleje og praktisk indsats i naturen med fokus på biodiversitet. Indsatser som disse skaber både lokal forankring og engagement, samtidig med at de gør en konkret forskel for naturen.

*Fire bede
plantet af
Biodiversitets-
gruppen, Røde Vejr
Mølleparken
Foto: Ditte Grøn*

*Eksempel
på opsamling af
regnvand
(LAR løsning)
Foto: Arne Lie*

*Kvashegn
ved Ovalen, Ro-
holmsparken.
Foto: Albertslund
Kommune*

7. Muligheder i arkitekturen

I takt med at byerne vokser og det åbne land bliver mere fragmenteret, bliver det stadig vigtigere at tænke nyt, når det gælder natur og biodiversitet. Her spiller byens bebyggede arealer – især tage, facader og mellemrummene mellem bygninger – en langt større rolle, end man tidligere har tillagt dem. Disse overflader rummer nemlig et ofte uudnyttet potentiale for at understøtte biodiversiteten i byen.

Grønne tage og facader kan fungere som “trapper” og “broer” mellem grønne og blå områder og parker, hvilket gør det lettere for arter at sprede sig og overleve i et ellers fragmenteret bylandskab med mange forstyrrelser fra mennesker. For at realisere dette potentiale bør krav om biodiversitetsfremmende tiltag som levende tage, beplantning med hjemmehørende arter og naturvenlige overflader skrives ind i lokalplaner og retningslinjer for nybyggeri og byudvikling. ■

De mange betonflader ved kanalen er eksempel på uudnyttet potentiale.
Foto: Albertslund Kommune

Tænk tankens udvalgte eksempler

Potentiale i flader

Byens flader rummer et stort potentiale for at styrke biodiversiteten ved at udtænke løsninger, der kan hænge på broer og tunneller. Beplantning, insektbo og redekasser integreret på disse strukturer kan skabe nye levesteder for fugle, insekter og planter, samtidig med at de bidrager til en grønnere og mere levende byoplevelse.

Plant i flere etager

Der skal sikres større variation i beplantningen i de meget bebyggede områder af byen. Der skal plantes i flere etager med buske, træer og bunddække i form af fx blomstrende urter. Dette kan skabe bedre levesteder for forskellige arter, styrke en beplantet infrastruktur i byen, og øge biodiversiteten.

Etablering af redekasser på bebyggelse

Både ved ny bebyggelse og i eksisterende områder bør der indtænkes muligheder for redekasser til fugle og flagermus, for eksempel ved at integrere udhæng og mursejlerkasser på bygninger. Skolebørn kan involveres i projektet ved at bygge redekasser, hvilket skaber engagement og læring. **Kommunen kan** desuden yde økonomisk støtte til opsætning af redekasser for at styrke levestederne for byens dyreliv.

Opsamling af regnvand

Vi skal sikre lokal håndtering af regnvand, så det kan føre til rene søer, paddehuller og vandmiljøer i byen. Et trestrengt kloaksystem er vigtigt, især i nye bebyggelser, for effektivt at adskille regnvand, spildevand og overfladevand. Derudover kan blomsterbede langs veje og parkeringsarealer fungere som naturlige opsamlings- og rensningssteder for regnvand, samtidig med at de bidrager til byens biodiversitet og æstetik.

8. Uforstyrret natur

Uforstyrrede områder i naturen er særligt vigtige for ynglende fugle og dyr, da de ofte repræsenterer de sidste fristeder i et ellers travlt og tætbebygget miljø. I byerne kan grønne lommer som krat, små skovområder, søer og vildtvoksende grøfter fungere som vigtige ynglepladser, hvor dyrene kan finde ro, skjul og føde. Mange fuglearter er følsomme over for forstyrrelser i yngletiden – for meget støj, menneskelig aktivitet eller fritløbende kæledyr kan forstyrre deres redebygning eller føre til, at de helt opgiver deres unger.

Uforstyrrede områder giver også pattedyr som pindsvin, ræve og egern mulighed for at opfostre deres unger i fred, uden konstant fare for forstyrrelser. Desuden skaber disse områder grønne korridorer, som gør det muligt for dyrene at bevæge sig sikkert gennem byen og opretholde en stabil bestand. At beskytte og bevare sådanne stille zoner i bynaturen er derfor afgørende for at sikre, at byerne forbliver levedygtige også for det vilde dyreliv, ikke mindst i en tid med stigende urbanisering og pres på naturområderne. ■

Eksempel på et skilt der fortæller om, hvorfor der "roder".
Foto:Albertslund Kommune

Tænk tankens udvalgte eksempler

Nudging

Skab balance mellem naturoplevelser og beskyttelse ved hjælp af nudging – led stier uden om sårbare områder, og brug skilte til at guide besøgende på en hensynsfuld måde. Indfør zoner med begrænset menneskelig aktivitet, især i yngletiden, for at give naturen den nødvendige ro. Det bør også være tydeligt markeret, hvornår man bevæger sig i en naturpark frem for en almindelig park, så besøgende kan tilpasse deres adfærd efter områdets følsomhed.

Naturlige skjulesteder

Der skal etableres flere naturlige skjulesteder som stendiger, døde træstammer og kvashegn, der skaber gode levesteder for mange arter. Kommunen kan etablere kommunale kvashegn, hvor Materialegården sorterer og genanvender haveaffald, samtidig med at byens borgere får mulighed for at aflevere deres haveaffald. Dette bidrager til en mere bæredygtig håndtering og understøtter biodiversiteten i lokalområdet.

Hundeområder

For at beskytte biodiversiteten i de grønne områder bør der etableres dedikerede hundeområder, hvor hundeluftning kan

foregå uden at forstyrre naturen andre steder. Ud over at udnytte eksisterende hundeparker kan der oprettes nye områder med faciliteter som agilitybaner, som både hunde og mennesker kan nyde. Samtidig skal der etableres hundefrie zoner for at sikre ro til dyrelivet.

Som supplement til forbud mod fritløbende hunde i udvalgte områder, bør der tilbydes attraktive alternativer, der tilgodeser hundene og deres ejere. Skiltning med information om yngletid og krav om hund i snor i naturområder kan også øge forståelsen og respekten for dyrelivet.

9. Rekreation/mennesket i naturen

Mennesket i naturen handler om menneskers brug af naturområder til afslapning, motion og oplevelser, som giver både fysisk og mental velvære. Det kan være gåture i skoven, cykelture, friluftsliv eller blot at sidde stille og betragte omgivelserne. Gennem iagttagelse af naturen – f.eks. at lytte til fuglesang, se dyr i bevægelse eller følge årstidernes skiften – bliver vi mere opmærksomme på naturens skønhed og kompleksitet.

Når vi opholder os i naturen og mærker dens ro, skønhed og mangfoldighed, styrkes vores følelsesmæssige tilknytning til den. Det gør, at vi ikke blot nyder naturen – vi får også mere lyst til at passe på den og beskytte den. På den måde kan det at opholde sig i naturen være med til at skabe større bevidsthed om miljøet og vigtigheden af at bevare de naturlige områder for fremtidige generationer. ■

Trolden
Thomas, Alberts-
lund Kommune
Foto: Chris
Andersen

Tænk tankens udvalgte eksempler

Fysisk og mental sundhed

Natur og biodiversitet skal understøtte både fysisk og mental sundhed – særligt for børn. Derfor bør der skabes rum til leg og fordybelse, såsom steder til hulebyggeri og træklatrung. Det skal også tydeligt kommunikeres, at naturen er åben for brug: man må plukke frugter og blomster, gå på græsset og udforske det grønne med nysgerrighed og respekt.

Stisystemer som overrasker

Stisystemer, der overrasker, kan skabe unikke naturoplevelser ved at snor sig naturligt gennem landskabet og åbne op for varierede rum og udsigter undervejs. Sådanne stier inviterer til udforskning og nysgerrighed, og de giver besøgende mulighed for at opleve naturen på nye og inspirerende måder.

Særlige naturoplevelser

Der skal skabes flere særlige naturoplevelser i kommunen, som for eksempel "Thomas på bjerget" (trolden) og legepladsen med isfuglen. Disse unikke steder får både børn og voksne ud i naturområderne og gør Albertslunds grønne områder mere attraktive. Samtidig bør parkerne forsynes med faciliteter som bålhytter – samt bord- og bænkesæt og naturlegepladser, der inviterer til leg og fællesskab. På den måde styrkes forbindelsen til naturen, og interessen for at passe på og værne om lokale naturseverdigheder øges.

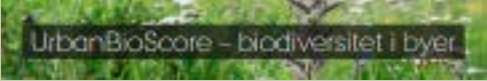
10. Mål for biodiversitet

Det er vigtigt at sætte klare mål for biodiversitet i kommunen, så både borgere, foreninger og kommunen arbejder mod fælles mål, det skaber en fælles retning. Uden konkrete mål risikerer man, at biodiversiteten bliver overset i planlægning og udvikling. Målene kan f.eks. handle om at øge antallet af hjemmehørende arter, forbedre levesteder eller sikre bestemte truede arter i kommunen.

For at kunne måle effekten over tid, er det nødvendigt at lave en baseline for status quo og herefter indsamle data systematisk – eksempelvis gennem løbende registreringer på Arter.dk, naturkvalitetsvurderinger hvert tredje år, og borgerinddragende artsobservationer. Ved at sammenligne data over flere år kan kommunen se, om biodiversiteten udvikler sig i den ønskede retning. På den måde bliver biodiversitetsmål en integreret del af fremtidens kommunale udvikling og naturforvaltning. ■

Værktøjer til måling af biodiversitet

Urban BioScore

Arter.dk

Dansk Naturindikator

Kommunernes Naturkapitalindeks

Naturdatabasen

Svampe.
Foto:Albertslund
Kommune

Tænk tankens udvalgte mål

1

Én fælles dag om året, hvor vi står sammen om ét fælles mål – for sammen kan vi nå meget!

Uddybning og beskrivelse:

Vi ønsker at skabe en årlig biodiversitetsdag, hvor hele kommunen – lige fra vuggestuer, skoler og SFO'er til klubber, ældrecentre, jobcentre og kommunale arbejdspladser – engageres i konkrete og meningsfulde aktiviteter med fokus på natur, miljø og biodiversitet. Formålet er at skabe fællesskab, handling og bevidsthed om vores fælles ansvar for at passe på naturen og vores omgivelser.

På denne dag arbejder vi alle sammen – børn, unge, voksne og ældre – på tværs af generationer og institutioner om lokale initiativer, som fremmer biodiversiteten.

Formålet med biodiversitetsdagen er:

- At styrke naturforståelsen og ansvarsfølelsen hos alle borgere

- At fremme samarbejde og fællesskab på tværs af alder, baggrund og institution
- At skabe en tradition, der bringer kommunen tættere sammen om bæredygtighed og grøn omstilling
- At gøre en konkret forskel for biodiversiteten i vores nærområder
- En årlig biodiversitetsdag kan blive et tilbagevendende samlingspunkt, hvor små handlinger bliver til store resultater. Ved at samle kræfterne og sætte biodiversitet øverst på dagsordenen én gang om året, skaber vi bevidsthed, læring og engagement, som rækker langt ud over dagen selv.

” Biodiversitetsdag i hele kommunen – på tværs af alle aldre og institutioner.

2

Måling af arter og biodiversitet i hele kommunen – med anerkendte metoder og gennemsigtighed i data

For at sikre indsatsen for biodiversitet i kommunen skal vi løbende måle og følge udviklingen i arter og naturkvalitet ved hjælp af anerkendte metoder. Data indsamles gennem feltundersøgelser, borgerinddragelse og digitale platforme som Dansk Naturindikator, UrbanBioScore, Arter.dk og Kommunernes Naturkapitalindeks.

Formålet er at skabe et klart overblik over biodiversitetens tilstand, synliggøre resultater og udfordringer, og danne grundlag for målrettede naturindsatser. Data deles åbent, så både politikere, fagfolk og borgere kan bruge dem til at træffe bedre beslutninger for naturen.

3

Beskytte og øge bestanden af beskyttede og truede arter vi har i Albertslund kommune

Dette mål handler om at sikre, at de arter, som allerede er truede eller har særlig beskyttelse, får bedre vilkår til at overleve og trives i vores kommune. Det indebærer at bevare og forbedre deres naturlige levesteder, skabe nye områder med optimale betingelser og forebygge trusler som habitatødelæggelse, forurening og invasive arter.

Vi vil arbejde målrettet med konkrete tiltag som restaurering af naturarealer, pleje af sårbare biotoper og oplysning til borgere og interessenter om vigtigheden af disse arter. Samtidig vil vi følge udviklingen af bestande gennem overvågning og samarbejde med naturorganisationer og eksperter.

Formålet er at sikre, at Albertslund Kommune kan blive et sikkert hjem for vores mest sårbare arter og bidrage til den nationale og globale indsats for biodiversitet.

Appendix

Her kan du gå på opdagelse i flere af de idéer og forslag, som Tænketanken har udviklet til hvert princip. Det er ekstra inspiration til, hvordan arbejdet med biodiversitet kan tage form rundt omkring i Albertslund.

1. Korridorer & trædesten

Grønne korridorer med liv og variation i hele Albertslund
Stier, grøfter, rabatter og grønne områder i Albertslund rummer et stort potentiale for at styrke biodiversiteten. Ved at slå græs sjældnere, plante hjemmehørende arter og lade naturmaterialer som sten og dødt ved ligge, skabes varierede levesteder for insekter, fugle og smådyr. Beplantning i flere etager giver både føde og skjul, og bidrager til et sammenhængende netværk af grønne og blå korridorer – hvor naturen får mere plads midt i byen.
For at understøtte dyrenes frie bevægelse etableres også faunapassager, som gør det muligt for dyrelivet at krydse barrierer som motorveje, jernbaner og større veje uden fare.

Ved at bruge eksisterende stier og bygværker skabes sikre overgange og forbindelser, der styrker biodiversiteten og binder landskabet sammen.

2. Naturdannelse for alle

Naturvejleder til Albertslund
En naturvejleder i Albertslund Kommune kan gøre en stor forskel for både børn og voksne. Natur og biodiversitet bør være en naturlig del af undervisningen – både i biologi-, dansk- og matematiktimerne. og her kan en naturvejleder hjælpe med spændende og lærerig formidling. Naturvejlederen kan også knyttes til Store Vejleå og være med til at skabe oplevelser og viden om det lokale dyre- og planteliv. Det styrker både fællesskabet og forståelsen for naturen omkring os.

Formidling i naturen
Synlig, relevant og inspirerende information. For at styrke forståelsen og engagementet omkring biodiversitet skal der være tydelig, opdateret og lettilgængelig information i naturen. Skilte og formidling skal gøre det klart, hvad

området indeholder, hvorfor vi laver bestemte tiltag, og hvilke mål vi har for naturen og biodiversiteten.

Der bør være en fortælling om de arter, der lever i naturområderne i Albertslund – og hvorfor de er vigtige for økosystemet. Når der sker ændringer i et område, skal der opsættes midlertidige skilte, som forklarer, hvad der bliver lavet og hvorfor. Samtidig skal gamle og forældede skilte fjernes, så formidlingen altid er relevant og opdateret.

Et særligt tiltag kunne være ”biodiversitetsmarkeringer” – steder, hvor man over tid kan følge naturens udvikling, fx ved at tage billeder og sammenligne fra år til år. Her kan skilte med QR-koder give adgang til mere viden via mobilen, fx om de arter man møder, eller de naturprojekter der er i gang. Det gør naturoplevelsen både sjovere, mere lærerig – og nem at dele med andre.

Samtidig vil vi skabe et bedre overblik over de grønne områder i Albertslund ved at indføre en tydelig kategorisering – fx naturområder, bynære parker, vilde zoner, rekreative ruter og

fælleshaver. Det skal være let for alle at finde, bruge og værdsætte de grønne muligheder i byen – uanset om man søger stilhed, leg, læring eller artsrigdom.

3. Artsspecifikke indsatser

Mindre lys – mere liv i naturen
For at beskytte dyrelivet i Albertslunds grønne områder er det vigtigt at begrænse lysforurening, især i parker og langs stier. Kunstigt lys kan forstyrre mange arter, der er aktive om natten. Én mulighed er at bruge teknologiske løsninger som sensorer og lysdæmpere, så lyset kun tændes, når der er behov for det. Det skaber tryghed for mennesker og tager samtidig hensyn til naturen. Samtidig kan lysdæmpere være en både miljøvenlig og økonomisk løsning, da de reducerer energiforbruget og mindsker unødvendig belysning.

4. Økosystemer og naturlige processer

Store dyr skaber liv og balance i naturen
Store græssende dyr som køer og heste er nøglearter i naturen. De skaber variation i land-

skabet ved at græsse, trampe og rode i jorden, hvilket skaber gode livsvilkår for en række planter, jordens mikroliv, insekter og fugle. Deres tilstedeværelse sikrer lysåbne områder, bar jord og lort – alt sammen vigtige elementer for høj biodiversitet. De er en naturlig erstatning for store maskiner, og giver samtidig spændende naturoplevelser for både børn og voksne.

Store sten i landskabet
Store sten i de grønne områder er vigtige, da de skaber varme og solrige mikroklimaer, som er afgørende for insekter som bier, sommerfugle, biller og krybdyr. Stenene fungerer som varmepladser, hvor disse dyr kan regulere deres kropstemperatur, finde skjul og yngle. Derudover bidrager store sten til øget variation i landskabet. Derfor er det vigtigt at bevare og integrere store sten i kommunens grønne områder.

5. Naturpleje

Afbrænding som naturpleje
Der hvor græsning med dyr ikke er muligt, kan kontrolleret afbrænding bruges som et effektivt

redskab til at pleje naturen. I vinterhalvåret kan man brænde det øverste lag af dødt græs og plantemateriale – kaldet førne – for at fjerne den tætte grønsvær. Det skaber lys og plads til, at vilde urter og blomster kan spire frem, hvilket gavner biodiversiteten og giver nyt liv til området.

Drift-og plejeplaner
Drift- og plejeplanerne i kommunen skal indeholde konkrete biodiversitetsindsatser, der fremmer levesteder for vilde planter og dyr. Planerne bør tage udgangspunkt i lokal naturfaglig viden og tilpasses de enkelte områders behov for at sikre en målrettet og effektiv pleje. Det er afgørende, at driftspersonalet har den nødvendige naturfaglige viden, og derfor bør der investeres i efteruddannelse inden for naturpleje. Samtidig er det vigtigt, at driftsplanerne er offentligt tilgængelige, så beboere i nærområderne kan få indsigt i, hvad der foregår, og inddrages i beslutninger, hvor det er relevant. En åben og vidensbaseret tilgang styrker både naturen og det lokale engagement.

Appendix

6. Private initiativer & Ildsjæle

Støtte til lokale kræfter som drivkraft for biodiversitet

Økonomisk støtte til private initiativer og foreninger, der arbejder for at fremme biodiversitet, bør prioriteres som en vigtig del af kommunens indsats. Disse lokale kræfter gør en stor forskel, og ved at give dem støtte til deres projekter anerkendes og styrkes deres værdifulde arbejde. Det skaber både resultater i naturen og engagerede fællesskaber omkring biodiversitet.

7. Muligheder i arkitekturen

Grønne tage

Grønne tage på ny bebyggelse og kommunale ejendomme rummer et stort potentiale for at understøtte biodiversitet i byen. De kan fungere som levesteder for insekter og planter, reducere regnvandsafstrømning og bidrage til lavere temperaturer i byen. Ved at udnytte tagflader aktivt kan kommunen både fremme naturen i det tætte byrum og gå foran med eksempler på bæredygtig byudvikling.

Kanalerne i centrum

Kanalerne i bymidten rummer et stort potentiale for at styrke den urbane biodiversitet. Ved at bryde nogle af betonkanterne op og etablere blødere overgange, særligt dér hvor kanalen grænser op til grønne områder, kan der skabes naturlige zoner for planter, insekter og fugle. Samtidig kan mure og vægge langs kanalerne forsynes med fx gitterværk, som giver mulighed for beplantning og skaber nye levesteder for dyreliv – og samtidig tilfører byen grønne og levende elementer.

8. Uforstyrret natur

Uforstyrrede ynglesteder

Der skal etableres og sikres uforstyrrede ynglesteder for fugle og andre arter med særlige behov. Det kan blandt andet ske ved at anlægge øer i eksisterende søer, som fungerer som sikre yngleområder. Samtidig er det vigtigt at informere borgerne om yngletiden og behovet for ro i de berørte områder, så naturen får de bedste betingelser for at trives.

9. Rekreation/mennesket i naturen

Fællesskaber i kommunen

Fællesskaber, der bruger naturen i kommunen, skal aktivt understøttes, da de skaber engagement og glæde ved de grønne områder. For at styrke disse fællesskaber bør faciliteterne tilpasses, så de understøtter både samvær, aktiviteter og naturpleje, hvilket bidrager til en levende og bæredygtig natur i kommunen.

10. Mål for biodiversitet

Mål: Albertslund Kommune skal højere op på ranglisten på Kommunernes Naturkapitalindeks

Mål: Øge antallet af hjemmehørende arter

Mål: Skabe flere levesteder for vilde bestøvere

Mål: Forbinde eksisterende naturområder

Mål: Øge biodiversitetsbevidstheden blandt borgere

Mål: Bioblitz i flere af kommunens områder - Bioblitz på tværs af kommunegrænser

Mål: Albertslund bliver bedste kommune til at drifte biodiversitets-fremmende arealer

Mål: 80% af virksomheder/erhverv i kommunen arbejder med biodiversitet / LAR løsninger

Vi skal have et mål for hvor meget af kommunens arealer som er inddraget i planerne om øget biodiversitet.

Hulkra ved kodriver. Foto: Albertslund Kommune

Albertslund Kommune
Dens hemmelighed ligger i harmoni, det grønne og fællesskabet